

Lugeja kiri Timerosaal – *contra*

Ferenc Szirko – Ida-Tallinna Keskhaigla

Kuigi töötan üheksandat aastat antenataalse meditsiini osakonnas, olen hingelt lastearst – tahan teada, mis saab minu patsientidest pärast sündi. Pressi suubunud vastsündinute vaksineerimise debatt sundis asja lähemalt uurima.

Ameerika Lastearstide Akadeemia ja Rahvatervishoiu Teenistus avaldasid 1999. aastal ühise soovitusel loobuda timerosaali kasutamisest vaksiniides (1). Ametlikuks põhjenduseks oli asjaolu, et selle ühendi kogus vaksineerimiskalendri järgimise korral ületab turvalisuse piiri.

Biokeemilised uuringud on näidanud, et timerosaal (elavhõbeda etüül-tiosaltsülaat) kutsub esile T-rakkude mitokondrite membraani depolarisatsiooni, mis viib apoptoosi ehk rakusurma (2).

Võiks arvata, et elavhõbeda väike kogus vaksiniides ei vääri üldse tähelepanu. Sotsiaalministeeriumi koduleheküljel avaldatud keskkonnanalüüsis on mainitud, et Profülaktilise Meditsiini Instituudi ja Tallinna Tehnikaülikooli ühistööna 1990.–1997. a uuriti Eesti 15 linna ja maaasula lastel 21 mikro- ning makroelemendi sisaldust juustes ja/või uriinis ja/või veres. Tervisele ohutu piiri ületas Pb, Cd, Mn ja Hg sisaldus 8–25%-l juhtudest. Hg liigsisaldus esines peamiselt Eesti lääneranniku ja saarte täiskasvanud elanikel seoses kalade rohke kasutamisega söögiks. Seega ei ole timerosaali sisaldavad vaksiniidid meil ainukesed elavhõbeda allikad.

Biokeemilistest uurimustest tähtsamad on kliinilised uurimused. Ameerika Ühendriikide vaksiniide kõrvaltoimetest teatamise andmebaasi analüüs on ilmunud selle aasta juuni *Experimental Biology and Medicine*'i numbris (3). See ja teised publikatsioonid sunnivad toetama elavhõbedavabade vaksiniide pooldajaid, olgugi et selliste vaksiniide kasutamine on kulukam.

Tuginedes Ameerika Ühendriikide andmebaasile, mis kajastab miljoneid andmeid vaksiniimanustamise kohta, on leitud seos vaksiniitimerosaalisalduse ja närvisüsteemi arenguhäirete vahel.

Ilmnes, et timerosaali sisaldav difteeria-teetanuse ja atsellulaarne läkaköha vaksini (DTaP) põhjustas vaksineeritel statistiliselt olulise autismi, vaimse arengu peetuse ja kõnehäirete kujunemise riski kasvu võrreldes timerosaalivaba DTaP vaksiniiga. Autism ja kõnehäired esinesid sagedamini poisslastel, vaimse arengu peetust registreeriti võrdselt nii poistel kui tüdrukutel. Kirjeldatud häired kujunesid tavaliselt teiseks-kolmandaks eluaastaks.

Eestis loobuvad seni veel vähesed lapsevanemad oma laste vaksineerimisest. Rumal oleks kasutada meie lastel timerosaali sisaldavaid vaksiniidid, millest on paljudes riikides loobutud. Peatse Euroopa Liidu liikmesriigina peaksime ka meie järgima liikmesmaades tunnustatud ühisreegleid.

ferenc.szirko@itk.ee

Kirjandus

1. Joint Statement of the American Academy of Pediatrics (AAP) and the United States Public Health Service. *Bulletins: Thimerosal*. National Vaccine Program Office. <http://www.cdc.gov/od/nvpo/bthi1.htm>
2. Makani S, Biochemical and molecular basis of thimerosal-induced apoptosis in T cells: a major role of mitochondrial pathway. *Genes & Immunity* 2002;3:270–8.
3. Geier MR, Geier DA. Neurodevelopmental Disorders after Thimerosal-Containing Vaccines: A Brief Communication. *Exper Biol Med* 2003;228:660–4.